

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců Mgr. Kateřiny Kopečkové, Ph.D. a Mgr. Petra Šebka v právní věci

žalobců: a) Ing. P. M.
 b) M. M.
 oba bytem K., Na R. 1667
 oba zastoupeni JUDr. Radkem Foralem, advokátem
 sídlem Napajedla, Masarykovo nám. 220

proti
žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**
 sídlem Zlín, třída Tomáše Bati 21

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10.8.2018, č.j. KUZZL 58226/2018, sp.zn. KUSP 45648/2018 ÚP-No,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru územního plánování a stavebního řádu, ze dne ze dne 10.8.2018, č.j. KUZZL 58226/2018, sp.zn. KUSP 45648/2018 ÚP-No, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.

- III. Žalovaný je povinen nahradit žalobcům náklady řízení ve výši 32 426 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Radka Forala, advokáta sídlem Napajedla, Masarykovo nám. 220.

Odůvodnění:

I. Shrnutí podstaty věci

1. Žalobci se podanou žalobou domáhají zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 10.8.2018, kterým bylo zamítnuto jejich odvolání proti rozhodnutí Městského úřadu Kunovice, odboru stavební úřad, ze dne 25.4.2018, č.j. STU/7357-12/HOR/SZ/592-2012, jímž stavební úřad dodatečně povolil stavbu „Novostavba rodinného domu jako 1/2 dvojdomu – pravá část“ na pozemcích p.č. x (orná půda), p.č. x (orná půda), p.č. x (zastavěná plocha a nádvoří), p.č. x (ostatní plocha), p.č. x (ostatní plocha), p.č. x (orná půda) v k.ú. x, a to podle § 129 odst. 3 a § 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), podle čl. II bodu 14 zákona č. 350/2012 Sb., kterým se mění stavební zákon a některé související předpisy a podle § 18c vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu.
2. Vydání dodatečného povolení stavby předcházelo povolení výjimky z § 25 odst. 2 a 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území (dále jen „vyhláška“).

II. Shrnutí procesního postojů žalobce

3. Žalobci stavebníka i stavební úřad již v roce 2009 upozorňovali na to, že je porušováno stavební povolení, neboť došlo k prodloužení novostavby a ke snížení minimální odstupové vzdálenosti mezi domy. Žalobci nesouhlasí s důvody, pro které byla povolena výjimka z § 25 odst. 4 vyhlášky. Poukazují na to, že okno v novostavbě v protilehlé stěně je z obytné místnosti (to je v rozhodnutí o povolení výjimky nyní již zřetelně uvedeno oproti předchozím řízením a rozhodnutím, kde se uvádělo, že okno z obytné místnosti není). Podle jejich názoru tak není správný závěr žalovaného, že povolením výjimky nedojde k narušení okolního prostředí ani kvality a pohody bydlení v okolních objektech nad míru v místě obvyklou.
4. Podle žalobců nemůže být důvodem pro povolení výjimky skutečnost, že stavba je těsně před dokončením, neboť již v roce 2009 upozornili stavební úřad na to, že je stavěno v rozporu se stavebním povolením. Nečinnost stavebního úřadu nemůže jít k tíži žalobců.
5. Žalobci mají také za to, že povolením výjimky nebude dosaženo účelu sledovaném obecnými technickými požadavky na výstavbu.
6. Podle žalobců nemůže být institut výjimek používán k tomu, aby dodatečně legalizoval protiprávní stav úmyslně založený stavebníkem.
7. V podané replice žalobci uvedli, že původní stavební povolení neměli důvod zpochybňovat, neboť podle něho měla stěna novostavby zasáhnout pouze do okna koupelny žalobců a nikoli do okna obytné místnosti. Teprve po realizaci části stavby bylo zjevné, že stavebník staví v rozporu se stavebním povolením.

8. Žalobci setrvali na svém procesním postoji po celou dobu řízení před soudem a z výše uvedených důvodů se domáhali zrušení napadeného rozhodnutí.

III. Shrnutí procesního postoje žalovaného

9. Žalovaný se žalobou nesouhlasí, odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhuje, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl. Taktéž žalovaný setrval na svém procesním postoji po celou dobu řízení před zdejší soudem.

IV. Posouzení věci

10. Žaloba byla podána včas (§ 72 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále jen „s.ř.s.“/), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68 a § 70 s.ř.s.).
11. Zdejší soud tak napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s.ř.s.) podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s.ř.s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
12. Zdejší soud o žalobě rozhodoval přednostně v souladu s § 56 odst. 1 s.ř.s.; byť žalobci ani žalovaný přednostní rozhodnutí věci nepožadovali, dospěl soud k závěru, že povaha věci a skutečnost, že o věci již jednou rozhodoval a rozsudkem ze dne 28.4.2016, sp.zn. 62 A 82/2014, ji vrátil žalovanému k dalšímu řízení, je v daném případě dostatečně závažným důvodem pro přednostní projednání a rozhodnutí věci. Současně stav vyřizování věci podle pořadí, v jakém do soudního oddělení 62 a 67 zdejšího soudu došly, přednostní projednání a rozhodnutí v této věci bez újmy účastníkům řízení v jiných věcech podle zdejšího soudu umožnil.
13. V daném případě žalobci žal obou napadají rozhodnutí o dodatečném povolení stavby, veškeré námitky však směřují proti rozhodnutí o povolení výjimky z § 25 odst. 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb.
14. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu ve svém rozhodnutí ze dne 30.7.2013, sp.zn. 8 As 8/2011, publikovaném pod č. 2908/2013 Sb. NSS, rozhodnutí o výjimce z obecných požadavků na výstavbu zpravidla nezakládá práva a povinnosti fyzických a právnických osob samo o sobě, ale až ve spojení s navazujícím aktem správního orgánu, kterým je rozhodováno o celém předmětu řízení. Takové rozhodnutí lze proto soudně přezkoumat pouze v režimu § 75 odst. 2 s.ř.s. Žaloba proti rozhodnutí o povolení výjimky podle § 25 odst. 2 vyhlášky tak musí být soudem odmítnuta jako nepřípustná, aniž by mohl soud zákonnost povolení výjimky posuzovat.
15. Zdejší soud se tedy s ohledem na výše citované rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu zabýval zákonností rozhodnutí stavebního úřadu o povolení výjimky podle § 25 odst. 4 vyhlášky, jakožto rozhodnutí, které bylo závazným podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí ve smyslu § 75 odst. 2 s.ř.s.
16. Jak vyplynulo ze správního spisu, rozhodnutím stavebního úřadu ze dne 23.3.2017, č.j. STU/449-17/HOR/SZ/151-2017, byla pro předmětnou stavbu povolena výjimka z § 25 odst. 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb. a to tak, že vzájemný odstup $\frac{1}{2}$ novostavby dvojdomu - pravá část a rodinného domu ve vlastnictví žalobců není roven vyšší z protilehlých stěn, ale pouze min. 5830 mm a max. 6150 mm. Z rozhodnutí o povolení výjimky dále plyne, že v protilehlých stěnách obou rodinných domů jsou okna obytných místností (obývací

pokoj s kuchyňským koutem v novostavbě a dětský pokoj s hernou v domě žalobců) a vzájemný odstup obou staveb by měl být 9245 mm, fakticky jsou oba domy vzdáleny 5830 mm až 6150 mm. Stavební úřad dospěl k závěru, že povolení výjimky negativně neovlivní oslunění sousedního rodinného domu, novostavba nebude nepříznivě působit na okolní stavby žádnými emisemi a bude umožněno řádné provádění údržby stavby. Podle stavebního úřadu nedojde povolením výjimky k narušení kvality a pohody bydlení nad míru přiměřenou okolním poměrům, stavební úřad zohlednil též to, že v dané ulici není zkrácení odstupových vzdáleností mimořádnou situací. Zohlednil také to, že jiné technické řešení stavby není možné, neboť stavba je již postavena a ubourání nosných konstrukcí by mohlo způsobit statické poruchy. Odvolání žalobců proti rozhodnutí o povolení výjimky bylo zamítnuto rozhodnutím žalovaného ze dne 22.6.2017, č.j. KUZL 39825/2017, sp.zn. KUSP 35963/2017 ÚP-No.

17. Podle § 25 odst. 1 vyhlášky č. 501/2006 Sb. musí vzájemné odstupy staveb splňovat požadavky urbanistické, architektonické, životního prostředí, hygienické, veterinární, ochrany povrchových a podzemních vod, státní památkové péče, požární ochrany, bezpečnosti, civilní ochrany, prevence závažných havárií, požadavky na denní osvětlení a oslunění a na zachování kvality prostředí. Odstupy musí dále umožňovat údržbu staveb a užívání prostoru mezi stavbami pro technická či jiná vybavení a činnosti, například technickou infrastrukturu.
18. Podle § 25 odst. 2 vyhlášky je-li mezi rodinnými domy volný prostor, vzdálenost mezi nimi nesmí být menší než 7 m a jejich vzdálenost od společných hranic pozemků nesmí být menší než 2 m. Ve zvlášť stísněných územních podmínkách může být vzdálenost mezi rodinnými domy snížena až na 4 m, pokud v žádné z protilehlých stěn nejsou okna obytných místností, v takovém případě se odstavec 4 nepoužije.
19. Podle § 25 odst. 4 vyhlášky jsou-li v některé z protilehlých stěn sousedících staveb pro bydlení okna obytných místností, musí být odstup staveb roven alespoň výšce vyšší z protilehlých stěn, s výjimkou vzájemných odstupů staveb rodinných domů podle odstavce 2. Uvedené odstupy mezi stavbami pro bydlení neplatí pro jednotlivé stavby umístované v prolukách. Obdobně se určují odstupy od staveb nebytových.
20. V souladu s § 26 této vyhlášky lze z § 25 odst. 2 až 7 udělit výjimku za podmínek stanovených v § 169 stavebního zákona.
21. Podle § 169 odst. 2 stavebního zákona výjimku z obecných požadavků na výstavbu, jakož i řešení územního plánu nebo regulačního plánu, odchylně od nich lze v jednotlivých odůvodněných případech povolit pouze z těch ustanovení prováděcího právního předpisu, ze kterých tento předpis povolení výjimky výslovně umožňuje, a jen pokud se tím neohrozí bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby. Řešením podle povolené výjimky musí být dosaženo účelu sledovaného obecnými požadavky na výstavbu.
22. Z naposled citovaného ustanovení tedy vyplývá, že výjimku z obecných požadavků na výstavbu (kam spadá i výjimka z odstupových vzdáleností staveb) lze udělit při splnění následujících podmínek: 1) předpis povolení výjimky výslovně umožňuje, 2) neohrozí se

tím bezpečnost, ochrana zdraví a života osob a sousední pozemky nebo stavby a 3) bude dosaženo účelu sledovaného obecnými požadavky na výstavbu. Všechny tyto podmínky musejí být naplněny kumulativně. V souladu s § 2 odst. 2 písm. e) stavebního zákona pak lze obecnými požadavky na výstavbu rozumět především obecné požadavky na využívání území a technické požadavky na stavby stanovené provádějícími právními předpisy.

23. V posuzovaném případě byla výjimka z odstupových vzdáleností vydána v řízení o odstranění stavby (resp. v řízení o jejím dodatečném povolení).
24. Ustanovení § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona stanoví jasné pravidlo, že stavební úřad nařídí vlastníku stavby její odstranění, je-li stavba prováděna v rozporu se stavebním povolením. Při aplikaci tohoto ustanovení nemá místo správní uvážení, neboť zákon výslovně stanoví, že stavba postavená v rozporu se stavebním povolením musí být odstraněna (např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24.10.2005, č.j. 10 Ca 220/2004 - 26, publikovaný pod č. 804/2006 Sb. NSS). Stavební úřad stavbu neodstraní jedině tehdy, prokáže-li stavebník v souladu s § 129 odst. 2 stavebního zákona, že a) není umístěna v rozporu se záměry územního plánování, zejména s územně plánovací dokumentací a s územním opatřením o stavební uzávěře nebo s územním opatřením o asanaci území, b) není prováděna či provedena na pozemku, kde to zvláštní právní předpis zakazuje nebo omezuje, c) není v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu nebo s veřejným zájmem chráněným zvláštním právním předpisem.
25. Má-li tedy být dodatečně povolena stavba postavená bez stavebního povolení nebo v rozporu s ním, musí stavebník prokázat soulad stavby s veřejným zájmem a ve stanovené lhůtě podat žádost o její dodatečné povolení doloženou vyžádanými podklady a doklady. Důkazní břemeno při prokazování souladu nepovolené stavby s veřejným zájmem *„leží výlučně na stavebníkovi, což lze ostatně považovat i za logické, neboť zákonem předpokládaný stav byl porušen právě počínáním stavebníka, a lze tedy nepochybně po něm spravedlivě požadovat, aby on sám prokázal, že škodlivé následky jeho počínání nedosahují intenzity, která by vedla k porušení veřejných zájmů“* (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29.11.2001, č.j. 29 Ca 62/2001 - 24, publikovaný pod č. 982/2002 Soudní judikatury ve věcech správních).
26. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8.2.2007, č.j. 1 As 46/2006 - 75, publikovaném pod č. 1202/2007 Sb. NSS, ve vztahu k řízení o dodatečném povolení stavby uvedl, že *„[n]ení totiž možno připustit takový výklad zákona, který by stanovil mírnější kritéria pro dodatečné povolení stavby, resp. její změny, než jaká jsou kladena na řádné stavební povolení. Má-li norma určité požadavky na řádné rozhodnutí v situaci, kdy žadatel postupoval podle zákona, tím spíše je musí mít na rozhodnutí svou povahou mimořádné, kdy žadatel od počátku zákon nerespektoval (argumentum a minori ad maius)“*. Rozhodnutí o dodatečném povolení stavby musí tedy splňovat stejné požadavky a nároky, jaké jsou zákonem kladeny na samotné stavební povolení. Provádí-li stavebník stavbu v rozporu se stavebním povolením a následně požádá stavební úřad o její dodatečné povolení, musí v průběhu řízení o dodatečném povolení prokázat podmínky vyjmenované v § 129 odst. 2 stavebního zákona, snažit se minimalizovat zásahy do práv a oprávněných zájmů dotčených osob a usilovat o dohodu ve sporných otázkách, vědom si svých předešlých pochybení. Podle Nejvyššího správního soudu nelze v obecné rovině připustit, aby vlastník sousední

nemovitosti byl krácen na svých ústavně garantovaných právech (právo na ochranu soukromí, nerušený výkon vlastnického práva) postupem stavebníka, který postaví stavbu v rozporu se stavebním povolením. S tím zdejší soud jedině souhlasí.

27. Z uvedeného tedy plyne, že stavební úřad je povinen řízení o odstranění stavby zahájit (zjistí-li, že je stavba prováděna v rozporu se stavebním povolením), zároveň je také povinen zahájit řízení o dodatečném povolení stavby (je-li stavebníkem podána taková žádost). V řízení o dodatečném povolení stavby pak stavební úřad posuzuje, zda stavebník prokázal, že stavba není umístěna v rozporu se záměry územního plánování, zejména s územně plánovací dokumentací a s územním opatřením o stavební uzávěře nebo s územním opatřením o asanaci území, není prováděna či provedena na pozemku, kde to zvláštní právní předpis zakazuje nebo omezuje, není v rozporu s obecnými požadavky na výstavbu nebo s veřejným zájmem chráněným zvláštním právním předpisem (§ 129 odst. 2 stavebního zákona ve znění účinném do 31.12.2012, shodně odst. 3 tohoto ustanovení ve znění účinném od 1.1.2013). Důvody, pro které byla stavba v rozporu se stavebním povolením prováděna (např. zda se jednalo ze strany stavebníka o úmyslné porušení či nikoli), stavební úřad v tomto řízení zásadně neposuzuje. Takové otázky mohou být posuzovány v rámci případného deliktního řízení podle § 178 a násl. stavebního zákona. To však není předmětem řízení před zdejším soudem.
28. Závěr o tom, že institut výjimky podle § 169 odst. 2 stavebního zákona je aplikovatelný i v řízení o dodatečném povolení stavby, zaujal Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14.7.2011, č.j. 1 As 69/2011-176, publikovaném pod č. 2418/2011 Sb. NSS. Nejvyšší správní soud však v tomto rozsudku také zdůraznil, že *„řízení o výjimce je konečným rozhodnutím ve vztahu k odstupovým vzdálenostem staveb, proto je na stavebním úřadu, aby v souladu se zásadou subsidiarity právě v tomto řízení případně stanovil přiměřené podmínky pro stavebníka, které by přispěly k ochraně práv dotčených vlastníků. Bude převážně na dotčených vlastnících, aby v součinnosti se stavebním úřadem a se stavebníkem v tomto ohledu formulovali své požadavky“*.
29. Nutnost respektovat práva dotčených osob v řízení o výjimce z obecných požadavků na výstavbu (dříve z obecných technických požadavků na výstavbu) potvrdil Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 18.2.2005, č.j. 4 As 33/2003 - 106, v němž bylo uvedeno, že správní orgány mají náležitě zvažovat a odůvodnit, zda *„povolení výjimky z obecných technických požadavků na výstavbu a dodatečné povolení stavby postavené v rozporu se stavebním povolením v přímém sousedství žalobců, nezasahují do práv žalobců nad přípustnou míru“*. Obdobně v rozsudku ze dne 21.7.2010, č.j. 6 As 5/2009 - 102, Nejvyšší správní soud konstatoval, že výjimku z obecných požadavků na výstavbu je možné udělit tehdy, bude-li stavba splňovat další kritéria stanovená právními předpisy, zejm. bude-li řešením podle povolené výjimky dosaženo účelu sledovaného obecnými požadavky na výstavbu.
30. Při rozhodování správního orgánu o povolení výjimky je prostor pro správní uvážení; možnost pro udělení výjimky však není neomezená. Výjimka povolená stavebním úřadem nesmí popřít samotnou podstatu a smysl ustanovení, z něhož byla udělena (k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.1.2011, č.j. 1 As 96/2010 - 141). Smyslem výjimek byl a je fakt, že obecně stanovené technické požadavky na výstavbu mohou být v řadě případů dle místních okolností příliš přísné. Možnost povolit výjimku předpokládá

posouzení konkrétních okolností případu a zohlednění místních podmínek a vhodnosti stavby v dané lokalitě a typu zástavby. Jiná situace bude při umisťování staveb na pozemcích při rodinných domech ve městě, jiná na venkově, jiná v případě malého a již značně zastavěného pozemku, jiná v případě velmi rozlehlého pozemku, kde není žádný důvod jej nevyužít vhodně zvolenou stavbou.

31. Požádá-li stavebník v rámci řízení o dodatečném povolení stavby stavebník o udělení výjimky z obecných požadavků na výstavbu, je stavební úřad povinen zohlednit především charakter vedeného řízení (zde provádění stavby v rozporu se stavebním povolením) a pokusit se o dohodu mezi účastníky řízení. Nebude-li taková dohoda uzavřena, stavební úřad, s respektem k vlastnickému právu a k právu na ochranu soukromí dotčených osob, zváží jejich požadavky na provedení stavebně technických úprav, zejména pokud budou požadavky konstruktivně vyjádřeny (např. stanovením podmínek pro udělení výjimky), včlenění je jako podmínky do rozhodnutí o udělení výjimky, příp. přezkoumatelným způsobem odůvodní, proč takovému požadavku vlastníka sousední nemovitosti nebylo možné vyhovět.
32. V daném případě však žalobci žádné konkrétní požadavky v řízení o povolení výjimky neformulovali. Toliko namítali nezákonný postup stavebníka (nesoulad stavby s vydaným stavebním povolením a nezákonnost tohoto povolení), mimořádné obtěžování pohledem a domáhali se odstranění stavby.
33. Výjimka z § 25 odst. 2 vyhlášky č. 501/2006 Sb. v daném případě udělena byla. Zákonnost této výjimky ostatně potvrdil i zdejší soud v rozsudku ve věci sp. zn. 62 A 82/2014. Pokud jde o výjimku z § 25 odst. 4 vyhlášky, jejíž zákonnost je nyní posuzována, tak podle tohoto ustanovení musí být odstup mezi stavbami, v případě, že se v některé z protilehlých stěn nachází okna z obytných místností, roven alespoň výšce vyšší z protilehlých stěn, nejméně však musí být 7 m.
34. V daném případě není sporu o to, že v obou protilehlých stěnách jsou okna z obytných místností. Odstupová vzdálenost mezi oběma domy by tak měla být 9245 mm (což je výška vyšší z protilehlých stěn). Rozhodnutí o výjimce povolilo odstupovou vzdálenost 5830 – 6150 mm (tedy vzdálenost, která mezi oběma domy fakticky je). Jedná se tak o vzdálenost o více než 3000 mm (3 m) kratší, než jakou požaduje vyhláška. Je to tedy zcela odlišná situace oproti té, která byla posuzována v řízení vedeném u zdejšího soudu pod sp.zn. 62 A 82/2014, kdy byla posuzována výjimka z § 25 odst. 2 vyhlášky (který dopadá na situaci bez oken z obytných místností a požaduje odstupovou vzdálenost 7 m) a kdy zdejší soud potvrdil závěr stavebního úřadu, že takovou změnu povoleného a skutečně provedeného umístění stavby, která činila několik málo desítek centimetrů, nepovažuje za změnu, jež by mohla mít „významný účinek či vážný dopad na sousední nemovitosti“.
35. V případě posuzovaném nyní je odstupová vzdálenost kratší o více než tři metry a v protilehlých stěnách se nacházejí okna z obytných místností, v případě žalobců dokonce okna z dětského pokoje s hernou. V takové situaci zdejší soud nemůže souhlasit se žalovaným, že povolením výjimky nedojde k narušení pohody a klidu bydlení nad míru v místě obvyklou. V případě povolování výjimky z odstupové vzdálenosti je totiž z hlediska pohody a klidu bydlení podstatné, zda se v protilehlých stěnách nacházejí okna

z obytných místností či nikoli. Ostatně i z toho důvodu je stanovena vyhláškou odlišná odstupová vzdálenost pro stavby, kdy se v protilehlých stěnách okna z obytných místností nacházejí (§ 25 odst. 4 vyhlášky), a pro stavby, kdy tomu tak není (§ 25 odst. 2 vyhlášky). V daném případě povolil žalovaný výjimku tak, že umožnil umístit dům v odstupové vzdálenosti kratší, než vyhláška požaduje v případě, že v protilehlých stěnách okna z obytných místností umístěna nejsou. Tím de facto popřel samotnou podstatu a smysl § 25 odst. 4 vyhlášky, z něhož byla výjimka udělena (k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27.1.2011, č.j. 1 As 96/2010 - 141).

36. Nelze rovněž přehlédnout, že k nedodržení odstupové vzdálenosti došlo v důsledku nezákonného postupu stavebníka a stavební úřad v daném případě rozhodoval o výjimce u novostavby, která je již takřka dokončena. Dokončenost stavby je ostatně jedním z důvodů, které stavební úřad k povolení výjimky vedly (např. str. 6 a 11 rozhodnutí o povolení výjimky). Tak tomu ovšem být nemá. Zdejší soud se plně ztotožňuje se žalobci v tom, že institut výjimek nemá být používán k tomu, aby dodatečně legalizoval protiprávní stav založený stavebníkem.
37. Zdejší soud je tedy toho názoru, že je-li v daném případě výjimka povolena v takovém rozsahu, že je odstupová vzdálenost mezi rodinnými domy zkrácena o více než 3 m (namísto 9,2 m je to až 5,8 m) a v protilehlých stěnách jsou okna z obytných místností (dokonce z dětského pokoje), je tím narušena kvalita bydlení nad míru přiměřenou poměrům.
38. Zdejší soud tedy dospěl k závěru, že rozhodnutí o povolení výjimky jako podkladové rozhodnutí nyní napadeného rozhodnutí žalovaného je nezákonné. V souladu s názorem Nejvyššího správního soudu obsaženým v rozsudku ze dne 29.6.2007, č.j. 4 As 37/2005-83, však není oprávněn toto podkladové rozhodnutí zrušit. Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku uvedl, že § 75 odst. 2 s.ř.s. umožňuje soudům ve správním soudnictví přezkoumávat zákonnost subsumovaných správních aktů; toto ustanovení však nezakládá pravomoc správních soudů takové akty zrušovat. Měla-li zjištěná nezákonnost subsumovaného aktu vliv na zákonnost žalobou napadeného aktu finálního, zruší soud tento finální akt a s nezákonností subsumovaného aktu se vypořádá v odůvodnění svého rozsudku. *„Pokud by pak měl mít soud ve správním soudnictví pravomoc subsumované správní akty zrušovat, musel by ji zákon výslovně stanovit, jak činí např. v § 78 odst. 3 s.ř.s., jenž umožňuje soudům zrušovat i rozhodnutí správního orgánu nižšího stupně, které předcházelo rozhodnutí žalobou napadenému“.*
39. Za této situace již nebylo třeba posuzovat důvodnost ostatních žalobních námitek.
40. V daném případě nezákonné podkladové rozhodnutí o povolení výjimky z § 25 odst. 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb. mělo vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, a proto napadené rozhodnutí zdejší soud zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 téhož zákona. Podle § 78 odst. 5 tohoto zákona je žalovaný vázán právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozsudku. Bude tedy na žalovaném (případně na stavebním úřadu), aby v novém rozhodnutí vyšel z toho, že výjimka z § 25 odst. 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb. je nezákonná.

V. Náklady řízení

41. Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobci byli ve věci úspěšnými, a proto jim náleží právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému, který právo na náhradu nákladů řízení nemá. Z obsahu soudního spisu vyplývá, že žalobcům vznikly náklady řízení ve výši 6000 Kč za zaplacené soudní poplatky, náklady právního zastoupení (čtyři úkony právní služby, tj. převzetí a příprava zastoupení, žaloba, replika, účast při jednání), po 4960 Kč (jedná se o společné úkony při zastupování více osob, za každý úkon tedy přísluší odměna snížená o 20 % za každou osobu) podle § 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) a § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, společně se čtyřmi režijními paušály, každým ve výši 300 Kč, podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu a náhradou za ztrátu času advokáta na cestě k soudu a zpět 800 Kč podle § 14 advokátního tarifu. Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, byla částka odpovídající odměně a náhradám navýšena o tuto daň. Celkem tedy bylo uloženo žalovanému zaplatit žalobcům ve stanovené lhůtě 32 426 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 20. prosince 2019

David Raus v.r.
předseda senátu

